

ת"ד 3789/01/14 - פארס חבשי נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה בנצרת

ת"ד 3789-01-14 מדינת ישראל נ' חבשי

תיק חיצוני: 14-4939/2013

בקשה מס' 2

בפני כבר השופט אלכס אחטר

פארס חבשי מבקש

נגד

מדינת ישראל משיבה

החלטה

לפני בקשה לביטול פסק דין שניתן ביום 18.05.2014, בהעדר התייצבות המבקש.

רקע:

ביום 16.01.2014 הוגש לבית משפט זה, כתב אישום נגד המבקש לפיו, ביום 17.09.2013 סמוך לשעה 21:15 עת נהג ברכב מ.ר. 99-483-60 בכביש 60, מכיוון כפר איכסאל לכיוון העיר עפולה, בהגיעו לצומת תל עדשים - לא ציית למופע אור אדום אשר באותה העת דלק ברמזור בכיוון נסיעתו, נכנס לצומת ובכך חסם דרכו של רכב צד ג' אשר נהגו ביקש באותה העת, לפנות שמאלה, התנגש ברכב צד ג' וכתוצאה מהתאונה נפגעו ונזקקו לטיפול רפואי נהגת רכב צד ג' ונוסעת מרכבה ונגרמו נזקים לכלי רכב. הנאשם הואשם כי נהג בקלות ראש וברשלנות וגרם לקרות התאונה.

סעיפי האישום אשר יוחסו לנאשם, פורטו בסעיף ב' לכתב האישום.

ביום 26.01.2014 הוזמן המבקש, באמצעות מזכירות בית המשפט לתעבורה, לשיבת הקראה אשר מועדה נקבע ליום 18.05.2014 שעה 10:00. אישור המסירה חזר לתיק בית המשפט בציון "לא נדרש".

המבקש לא התייצב לשיבת ההקראה ולאחר שנמצא כי הוזמן כדן, עתר בא כוח המשיבה לשפוטו בהעדר התייצבותו. בית המשפט נענה לבקשה, הרשיע את המבקש וגזר את דינו בהעדרו, הכל כמפורט בפרוטוקול הדיון ביום 18.05.2014.

ביום 19.04.2015 הוגשה בקשה מטעם ב"כ המבקש לביטול פסק הדין אשר ניתן בהעדר התייצבות המבקש ביום 18.05.2014. הבקשה הוגשה בחלוף למעלה משנה לאחר מועד מתן גזר הדין אשר נשלח למבקש כדן על ידי מזכירות בית המשפט עוד ביום 21.05.2014 ואישור המסירה בדבר הגעת פסק הדין לנמען (המבקש), חזר לתיק בית המשפט בציון "לא נדרש" מיום 10.06.2014.

נימוקי הבקשה:

המבקש נמק את בקשתו, אשר כאמור הוגשה בשיהוי ניכר, בכך שכלל לא הוזמן לישיבת ההקראה ולאחר שבירר במזכירות בית המשפט, נודע לו כי אישור המסירה חזר בציון "לא נדרש". המבקש מצוין כי באישור המסירה לא מצוין תא הדואר שלו, עובדה המחזקת את טענתו באשר לאי זימונו.

בסעיף 6 לבקשתו מצוין המבקש, כי נודע לו אודות פסק הדין, מושא בקשה זו, רק כאשר קיבל את ההודעה בדבר תשלום הקנס יחד עם פרוטוקול הדיון מיום 18.05.2014 ומיד פנה אל בא כוחו על מנת לברר את העניין.

המבקש צוין כי הותרת גזר הדין על כנו תסב לו נזק רב ובלתי הפיך, אך מעבר לכך לא פירט דבר לרבות לא פירט את סיכויי הגנתו.

בסוף נימוקי הבקשה, מפנה המבקש את בית המשפט להחלטת בית המשפט המחוזי אשר ניתנה ע"י כב' השופט סאאב דבור, מיום 16.04.2015, לפיה - לדידו, "**הוחלט כי אין לשפוט נאשמים בהעדרם ובמיוחד ואישור המסירה חזר כלא נדרש**", (סעיף 10 לבקשה המבקש).

דין והכרעה:

המסגרת הנורמטיבית המעניקה למבקש את הבסיס המשפטי להגשת בקשתו ולעתור לסעד של ביטול פסק הדין מעוגן בסעיף 130(ח) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, (להלן: "החסד"פ"), אשר כותרתו "**שפיטת נאשם לא התייצב בהמשך המשפט**" וקובע כדלהלן:

"נגזר דינו של הנאשם בחטא או בעוון שלא בפניו, רשאי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדין לרבות את הכרעת הדין וגזר הדין אם ניתנו בהעדרו, אם נוכח שהיתה סיבה מוצדקת לאי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין; בקשה לפי סעיף קטן זה תוגש תוך שלושים ימים מהיום שהומצא לנאשם פסק הדין אולם רשאי בית המשפט לדון בבקשה שהוגשה לאחר מועד זה אם הבקשה הוגשה בהסכמת התובע".

אם כן, המסגרת הנורמטיבית הראשונית, הינה סעיף 130(ח) לחסד"פ ובעניינו, מאחר והבקשה לביטול פסק הדין הוגשה לאחר המועד, היינו לאחר 30 ימים מיום שהומצא למבקש פסק הדין, ידון בית המשפט בבקשה אם הוגשה בהסכמת התובע.

במסגרת הבקשה אשר הוגשה מטעם המבקש, לא צוין כי עובר להגשתה פנה בא כוחו אל המשיבה וביקש לקבל את הסכמתה כפי שהדבר מתחייב מכוח הוראות הדין ואך בשל כך, יש להורות על דחיית הבקשה, (לעניין זה, ראו החלטתו של כב' הנשיא (כתוארו דהיום), השופט אברהם אברהם מיום 22.09.2014 במסגרת עפ"ת 61758-07-14 האני זועבי נ' מדינת ישראל).

למעלה מן הצורך, מאחר ובא כוח המבקש, הפנה את בית המשפט להחלטתו של בית המשפט המחוזי, (כב' השופט סאב דבור), מיום 16.04.2015 אשר ניתנה במסגרת עפ"ת 26867-03-15 ראפת אבו דריס נ' מדינת ישראל וטען כי לא ניתן לשפוט בהעדר התייצבות נאשם אשר הזימון בעניינו חזר בציון "לא נדרש", אתיחס בקצרה לטיעון זה;

סעיף 240 לחסד"פ קובע סדרי דין מיוחדים ב"עבירות קלות", שאינן מסוג "ברירת קנס" או "ברירת משפט", וזאת על מנת לאפשר התמודדות יעילה עם המספר ההולך וגואה של אישומים בעבירות אלו, ולהתאים את "ראשית ההליכים" לפחות, לאופיין "הקל" של עבירות אלו, (ראו יעקב קדמי, סדר הדין בפלילים, חלק שני ב עמ' 2102).

סעיף 240 לחסד"פ סדרי דין מיוחדים בעבירות קלות (תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995 (תיקון מס' 65) תשע"ב-2012, קובע כדלהלן:

"240. (א) בעבירות לפי פקודת התעבורה, או לפי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970, שלא גרמו לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש, בעבירות שנקבעו כעבירות קנס או כעבירות מינהליות או בעבירות לפי חיקוק אחר ששה המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת קבע, יחולו סדרי דין אלה:

- (1) על נאשם לפי סעיף זה לא יחולו הוראות סעיף 123, אולם אין בכך כדי למנוע ממנו להודיע לבית המשפט בכתב מה הן טענותיו לענין העונש;
- (2) נאשם שהוזמן ולא התייצב בבית המשפט בתחילת המשפט או בהמשכו, יראוהו כמודה בכל העובדות שנטענו בכתב האישום, זולת אם התייצב סניגור מטעמו;
(הוראת שעה) תש"ס-2000 (תיקון מס' 46) תשס"ו-2005
- (3) בית המשפט רשאי לדון נאשם לפי הוראות פסקה (2), שלא בפניו, אם הוא סבור שלא יהיה בשפיתתו על דרך זו משום עיוות דין לנאשם ובלבד שלא יטיל עליו עונש מאסר. אין בהוראות פסקה זו כדי למנוע מבית המשפט להטיל מאסר במקום קנס ובלבד שבהזמנה למשפט צוין כי ניתן להטיל מאסר כאמור אם הנאשם לא יתייצב; צו מאסר לביצוע מאסר במקום קנס שניתן שלא בנוכחות הנידון או סניגורו יבוצע בהתאם להוראות סעיף 129א(ג).
- (ב) על פסק דין מרשיע שניתן לפי סעיף קטן (א), יחולו הוראות סעיף 130(ח) ו-(ט).

מלשון הסעיף עולה, כי בעבירות תעבורה שלא גרמו לתאונת דרכים שבה נחבל אדם "חבלות של ממש", כפי המקרה דנן, ניתן להרשיע נאשם ואף לגזור את דינו, אשר הוזמן ושלא התייצב בתחילת משפטו או בהמשכו, בהעדרו. פסיקת בית המשפט העליון, הכירה בקיומו של ההסדר המיוחד המאפשר לשפוט נאשם, להרשיעו ולגזור את דינו שלא בפניו וזאת בכפוף לכך שהעבירות המיוחסות לו חסות תחת כלליו של סעיף 240 חסד"פ, בצירוף הוכחת זימונו של הנאשם לדיון. בית המשפט העליון בדונו בע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' שרון מנחם, התייחס לסוגיה זו ואף הפנה להלכות ולרציונל המשפטי אשר נקבעו זה מכבר, כדלהלן:

"סעיף 240 קובע, אפוא, הסדר מיוחד המאפשר - ביחס לעבירות מסוימות - לשפוט נאשם, להרשיעו ולגזור את דינו שלא בפניו. הוראות סעיף 240 הנ"ל חלות ביחס לעבירות קלות יחסית והפעלתן מותנית בכך שהנאשם הוזמן לדיון ולא התייצב. ההסדר הקבוע בסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי הוא חריג לכלל הקבוע בסעיף 126 לחוק סדר הדין הפלילי לפיו "באין הוראה אחרת בחוק זה לא יידון אדם בפלילים אלא בפניו".
סעיף 126 נועד לעגן בחוק את זכותו של הנאשם להיות נוכח במשפטו וכך להתמודד עם האישומים נגדו

ולאפשר לו להציג את הטענות להגנתו. זכות זו של הנאשם הוכרה בפסיקתנו כזכות יסוד (ראו בג"צ 7357/95 ברק פטה המפרס (ישראל) בע"מ נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 776, 769 (1996)); ואף הובעה דעה נכבדה באשר למעמדה כזכות חוקתית (ראו בג"צ 7357/95 הנ"ל, בעמ' 781-782). עם זאת, הזכות הקבועה בסעיף 126 לחוק סדר הדין הפלילי בדבר נוכחות נאשם במשפטו הפלילי מעוררת שאלות לא מעטות ביחס למהותה, היקפה והחריגים לה. מכל מקום נקבע בפסיקתנו כי הוראת הסעיף חלה רק ביחס להליכים בפני הערכאה הדיונית (ראו בג"צ 4652/95 שאול נ' שר המשפטים, פ"ד מט(3) 830, 827 (1995)). לפיכך, איננו נדרשים בערעור זה לנקוט עמדה ביחס להיקף זכותו של הנאשם לנכוח בשלבים כאלה או אחרים של ההליך הפלילי, החורגים מגדר ההליך העיקרי שמתקיים בפני הערכאה הדיונית (ראו למשל סעיף 208 לחוק סדר הדין הפלילי, המתייחס לשלב הערעור). סעיף 126 עצמו מכיר באפשרות לקביעת חריגים לעקרון הכללי הקבוע בו. חריג מעין זה נקבע בסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי. תכליתן של הוראות סעיף 240 היא לאפשר דיון יעיל ומהיר בעבירות קלות יחסית, כאשר ניתנה לנאשם הזדמנות להתייצב לדיון והוא בחר שלא לנצלה. הוראות הסעיף מבטאות, אפוא, את האיזון אותו קבע המחוקק בין זכותו של הנאשם לנכוח במשפטו לבין הצורך בניהול יעיל של ההליך המשפטי. בהקשר זה יש לזכור כי הוראות סעיף 240, המבטאות את האיזון האמור, חלות רק ביחס לעבירות קלות יחסית ורק בנסיבות בהן בית המשפט החליט שלא להשית על הנאשם עונש מאסר (למעט מאסר במקום קנס). על תכליתו של המיוחדת של סעיף 240 עמד המשנה לנשיא ת' אור בעניין איטליא:

"תכליתו של סעיף 240 לחסד"פ הינה יעול ההליך הפלילי בעבירות קלות. ניתנת במסגרתו אפשרות לנאשם, אם הוא בוחר בכך, שלא להיות נוכח בעת הדיון, כך שזה יתנהל בהעדרו. הדין קובע, שבמקרה כזה יראוהו כמודה בכל העובדות אשר בכתב האישום, משמע: על הנאשם לדעת שאי-התייצבות כמוה כהודאה. מרבית עבירות התנועה הן קלות, ואם הנאשם אינו חולק על אשמתו בעבירה המיוחסת לו, והוא מוכן להותיר לבית המשפט להרשיעו ולגזור את דינו שלא בנוכחותו, רשאי בית המשפט לעשות כן. מכך מפיקים תועלת הן הנאשם הן המערכת השיפוטית והציבור: הנאשם מצדו אינו נדרש לבטל את עיסוקיו כדי ליטול חלק בדיון. מנקודת מבטם של המערכת השיפוטית והציבור, הדיון הוא קצר, ואי-התייצבות הנאשם אינה מביאה לדחיית הדיון, וכך נחסך זמן שיפוטי. סעיף 240 לחוק מיועד גם למנוע מצבים בהם יוכל נאשם לסכל או לעכב את ההליך באמצעות אי-התייצבותו בתחילת המשפט או בהמשכו. בשני המקרים רואים את הנאשם כמודה בעובדות של כתב האישום וניתן לדון בעניינו שלא בנוכחותו ולגזור את דינו. הודעה מפורשת בנוסח זה ניתנת בהזמנה למשפט הנמסרת לנאשם. כאמור בסעיף 240, ההסדר של דיון בהעדר הנאשם כפוף לשיקול דעת בית המשפט, אשר ימנע מלהחילו שעה שהוא סבור כי עלול להיגרם עקב כך עיוות דין לנאשם" (ראו שם, בעמ' 799).

ראו גם את החלטתו של כב' השופט ג'ובראן והפניותיו לפסיקה הרלוונטית ברע"פ 9183/11 הרש מנדל הסנפרץ נ' מדינת ישראל (פורסם באתר נבו).

סעיף 240(ב) לחסד"פ מסדיר את ההליך בו יכול לנקוט נאשם אשר כאמור נדון בהעדרו, לצורך ביטול פסק הדין ומפנה אל סעיפים 130(ח) ו-130(ט) לחסד"פ. הנה כי כן נמצא, כי ניתן להכריע את דינו של נאשם ואף לגזור את דינו, אשר הוזמן כדיון ולא התייצב למשפטו, בכפוף לכך שהוא אינו מואשם בגרימת תאונת דרכים בה נפגע אדם שנגרמו לו חבלות של ממש.

מן הכלל אל הפרט:

במקרה דנן, כאמור אישור המסירה אשר נשלח את המבקש ביחס למועד ישיבת ההקראה, חזר בציון "לא נדרש", משמע, עניין לנו בזימון כדיון. כמבואר לעיל, המבקש הועמד לדיון בכך שגרם לתאונת דרכים בה לא נפגע אדם "חבלות של ממש", לפיכך ובהינתן קיום של שני תנאים מצטברים אלו - זימון כדיון ואישומו בעבירה על פי פקודת התעבורה, שלא גרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם "חבלה של ממש", הרי שלא הייתה מניעה כלשהי לדון את המבקש שלא בפניו, להכריע ולגזור את דינו.

אשר על כן, לאור קיומם של שני התנאים המצטברים כפי שפורטו לעיל, ולאור השיהוי הניכר במועד הגשת הבקשה, דין הבקשה להידחות בגין כל אחד מהנימוקים הללו.

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים.

ניתנה היום, כ"ד אייר תשע"ה, 13 מאי 2015, בהעדר הצדדים.